

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 82. — STEV. 82.

NEW YORK, TUESDAY, APRIL 9, 1935. — TOREK, 9. APRILA 1935

VOLUME XLIII. — LETNIK XLIII.

JUGOSLAVIJA BO ZGRADILA MOČNO ZRAČNO SILO

JUGOSLOVANSKE OBLASTI SO ODKRILE V MARIBORU OBSEŽNO MONARHISTIČNO ZAROTO

Ob času grške revolucije Jugoslavija ni zavarovala svoje zapadne meje. — Napad je bil mogoč od zapada. — Jugoslavija bo sama izdelovala aeroplan. — Atentatorji bodo ostali v ječi. — Zagovornikov predlog zavrnjen.

BEOGRAD, Jugoslavija, 8. aprila. — V dnevih ponesrečene grške revolucije je v Jugoslaviji dozorel sklep narodno zračno silo naglo in temeljito zgraditi. Medtem ko so bila vsa letala na straži na južni meji, jadranska meja iz vojaškega vidika ni bila zavarovana, vsled česar je prebivalstvo preživelo bojarni poln teden, kajti vedno je bilo mogoče, da pride napad od zapadne strani.

Sedanja jugoslovanska zračna sila sestoji iz 16 škadronov po 13 letal. K tem 208 aeroplanom je mogoče pridjati še 153 rezervnih aeroplanov, 60 aeroplanov pa je komaj sposobnih za vežbalne namene. Eden izmed starih letalnih polkov obstoji izključno iz bombnih aeroplanov, ostali polki pa so opremljeni z bojnimi in poizvedovalnimi letali.

Ti aeroplani večinoma niso najnovejšega izdelka. Najnovejše so izdelale angleške tvrdke, medtem ko so bili starejši aeroplani tekom let kupljeni v Franciji. Od sedaj naprej pa bo Jugoslavija sama gradila svoje aeroplan. V kratkem bo modern aeroplan, ki je namenjen za trgovski promet, zapustil domačo delavnico, več drugih pa jih je še v delu.

Kar se tiče sposobnosti letalnega osobja, si ni treba boljšega žele. Jugoslovanski piloti morejo tekmovali s piloti vsake države. Poleg tega ima jugoslovanska zračna prometna družba "Aeropost" veliko rezervo izbornih letalcev. Mnogi med njimi so se izvežbali tekom ruske revolucije.

BEOGRAD, Jugoslavija, 8. aprila. — Kot pravi "Politika", je bila v Mariboru odkrita obsežna zarota avstrijskih monarhistov. Po tem poročilu je bil avstrijski častnik Krainetz, ki je dobival iz Monakovega denarno podporo, katero je porabil za habsburško propagando v Jugoslaviji voditelj zarote.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 8. aprila. — Opat Miklos Griger, ki upravlja župnijo v majhni vasi Vcske, pa je pri vsem tem zelo vpliven politik, je naznanil novi boj vlade za monarhijo. Griger je voditelj madžarskih monarhistov, ki žele postaviti na prestol nadvojvodo Otona, da imajo končno enkrat mesto regenta pravega kralja.

Med drugim je rekel opat Griger: "Sedanjí volilni sistem izključuje vsako monarhistično zmago. Zavedamo se, da po sedanjih volilnih postavah ne moremo priti naprej, zato bomo delali izven parlamenta, in če bo treba, tudi pod zemljo. Od tega nas ne more odvrniti nikaka metoda — razun političnega umora."

Ker je opat Griger tako jasno pokazal svoje politično mišljenje, je svojim predstojnikom naznanil svoj odstop. Svoje stališče je utemeljil z besedami: "Obnovitev monarhije je edino orožje proti hileizmu na Madžarskem."

AIX-EN-PROVENCE, Francija, 8. aprila. — Danes je sodišče zavrnilo predlog, naj bodo do glavne obravnave izpuščeni na prosto trije Hrvati, ki so obtoženi soudeležbe pri atentatu na jugoslovanskega kralja Aleksandra. Predlog je stavil njihov zagovornik Georges Desbons, ki so ga najeli ameriški Hrvatje.

Zavrnjen je bil tudi predlog, naj se preiskava ponovno vrši.

Zagovorništvó pravi, da je hrvatski tolmač napáčno tolmačil izjave obtožencev. Kot tolmač je nastopal neki uradnik jugoslovanskega poslanstva.

Rusija opozarja na nevarnost

SPORAZUM V STRESI JE DVOMLJIV

Nemčija se ne zmeni mnogo za konferenco v Stresi. — Edenu so zdravniki odkazali nekaj tednov popoln mir.

Berlin, Nemčija, 8. aprila. — Noben evropski diplomat v Berlinu ni v stanu povedati, kaj pričakuje od konference v Stresi. Po večini mislijo, da ne bo imela zaželjivega uspeha.

Italija pa ima veliko upanje, da bo postavila proti Nemčiji močno fronto. Francija se vdaja istemu upanju, vendar ni tako prepričana o zadovoljivem uspehu. Anglija pa upa, da ob našla prave besede za kompromis, pod katerim bo mogoče pregovoriti Nemčijo, da se vrne v Ligo narodov.

Med vsemi diplomati bo najbrže samo Mussolini prinesel na konferenco dejanski načrt. Toda zadnji državnik na svetu, ki bo podpiral načrt, katerega bo predložil Mussolini, je angleški minister Sir John Simon. Sedanja francoska vlada pa je preboječa in preveč navezana na Anglijo, da bi zapustila Simona in se oprijela Mussolinija.

Izmed vseh držav se najmanj zmeni za konferenco v Stresi Nemčija. Oboroževanje naglo napreduje po natančno izdelanem načrtu. Hitler je dobro vedel, kako bo razburilo države njegovo oznanilo, da bo Nemčija vpeljala obvezno vojaško službo, toda to ga ne razburja in si misli: "Naj razpravljajo na konferenci, kar hočejo, bomo videli, kaj bo prišlo iz tega".

Slično brezbriznost kaže tudi nemško časopisje. "Tageblatt" namreč piše:

"Potek konference je še zagrnjen s temo. Pripravljeni smo, da bomo videli Anglijo, da bo s Francijo sklenila pogodbo, ki bo mogoče pametna, ali pa deloma tudi nespametna. Nemčija bo vedela, kako prenašati osamljenost v popolni zavesti, da bo pri vseh diplomatskih trikih samo začasna".

London, Anglija, 8. aprila. Zdravniki so angleškemu "potujočemu poslaniku" Edenu za nekaj tednov odredili popoln mir, ker se je zaradi naporega dela na obiskih v Berlinu, Moskvi, Varšavi in Pragi pri njem pojavila srčna bolezen. Pri njegovi vrnitvi so njegovi prijatelji opazili njegovo utrujenost, toda resnosti njegovega zdravstvenega stanja niso popolnoma spoznali. Sicer pa ni povoda za kako bojazen, ker bo po počitku nekaj tednov popolnoma okreval. Zdravniki so odločili, da mora počivati od starih do šestih tednov.

Vsled tega Eden ne bo mogel iti na konferenco v Streso

VZTRAJNOST BRAZILSKIH FAŠISTOV

Se ne zmenijo za postavve, ki prepovedujejo privatne armade. — Armada šteje 80,000 zelenosrajčnikov.

Rio de Janeiro, Brazilija, 8. aprila. — Zanašajoč se na 200 tisoč aktivnih članov je voditelj brazilskih zelenosrajčnikov odklonil, da bi razpustil svojo armado. Voditelj Plinio Salgado trdi, da ima njegova organizacija, ki nosi ime "integralismus", 400,000 članov, ki prispevajo mesečno \$64,000 za fašistično gibanje.

Poznavalci tega gibanja pa dvomijo, da bi število zelenosrajčnikov presegalo 80,000. Pri vsem tem pa smatra vlada njihov obstoj kot nevarnost za državo, da je parlament po vsebini postavi prepovedal privatnim organizacijam uniforme in vojaško vežbanje.

Integralisti izvajajo svoje ime iz višje matematike in njihov znak je grška črka "sigma". Njihov cilj je združenje vseh sil Brazilije in zavzetje vseh višjih uradov v deželi.

WASHINGTON SPREJEL MIROVNO POSREDOVANJE

Washington, D. C., 7. aprila. Državni departmet je naznanil, da so Združene države sprejele splošni načrt Čile in Argentine za posredovanje v vojni med Bolivijo in Paragvajem. Povabilo Čile in Argentine je državni tajnik prejel od poslanikov v Sanitago in Buenos Aires.

Pogajanja se bodo najbrže vršila v Buenos Aires.

La Paz, Bolivija, 7. aprila. Paragvajski aeroplani so bombardirali mesto Charagua. — Ubili sta bili dve odrasli osebi in trije otroci.

POROKA V KRALJEVI HIŠI

Stockholm, Švedska, 8. apr. Švedska princesa Ingrid se bo poročila z danskim prestolonaslednikom princem Kristjanom Friderikom 24. maja. Njena zaroka je bila objavljena pred tremi tedni.

in bo ostal izven pozoorišča tekom kritične dobe evropske zgodovine. Njegova žena pravi, da bo saj en teden moral ostati v postelji, nato pa bo odšel na deželo.

Zunanji minister Sir John Simon je takoj šel k njegovi bolniški postelji, ko je izvedel o njegovi bolezní in je ostal pri njem eno uro. Obiskal ga je tudi ministrski predsednik MacDonald, da mu je o svojem potovanju podal poročilo, ki bo važno na kabinetni seji.

V ALASKO SE BO IZSELILO 200 FARMERJEV

200 družin bo v kratkem s poljedelskim orodjem odpotovalo v Alasko. Zvezna vlada bo skrbelá za selitev.

Washington, D. C., 8. aprila. V kratkem se bodo iz Seattle odpeljali pionirji z ženami in otroci, s traktorji in drugim poljedelskim orodjem, s kravami in konji v rodovitno Matanaska dolino v Alaski, 125 milj od Sewarda.

Tamošnje podnebje je zelo mrzlo. Pozimi je do 40 stopinj pod ničlo. Poleti so moskiti strašna nadloga. Toda 40 akrov zemlje v Alaski je boljše, kot kje drugje biti na reliefu. Tako vsaj mislijo farmerji, katerim je lanska suša uničila vse pridelke in so jim letošnjo pomlad viharji odnesli zemljo in so se vsled tega obrnili za pomoč na Federal Emergency Relief Administration FERA. Iz vseh krajev so prišle tozadevne prošnje na vlado in nek ves okraj v Texasu je pripravljen zapustiti svojo rodno grudo.

Toda FERA je to selitev omejila samo na farmerje v severnem delu Michigana, Wisconsinu in Minnesoti. Vlada je mnenja, da ti farmerji morejo lažje prenesti ostro podnebje Alaske kot pa ljudje iz južnejših krajev.

Vlada je bila zelo previdna v izbiranju družin in jih je posvarila z ozirom na mrzlo podnebje in kratko poletno dobo z dolginimi dnevi. Pri vsem tem pa se jih je oglašilo več sto kot pa je bilo za nje prostora. In vlada je določila 200 družin z okoli 1000 osebami, da jim pomaga pri selitvi v Alasko. Med temi farmerji je mnogo Švedov in Fincev, ki so stari okoli 30 let.

Poleg teh farmerskih družin je vlada nabrala okoli 400 zidarjev, tesarjev in kovačev, da bodo postavili hiše in gospodarska poslopja.

Prva skupina 120 mož bo odšla iz Seattle 23. aprila in bodo najprej pričeli čistiti gozdove v Matanaska dolini. Postavili bodo tudi tudi začasne domove za prvih 75 družin, ki se nameravajo naseliti. Druga skupina 80 družin se bo odpeljala 1. maja, ostali pa 15. maja.

Hiše bodo lesene in bodo imele poleg kuhinje še štiri sobe. Kopalnih sob ne bo, ker bo do imeli tekočo vodo. V naselbini bodo tudi zgradili mlekarno in bolnišnico. Za razsvetljavo bodo imeli petrolejke. Hiše bodo veljale po \$3000, toda ne bo jih treba takoj plačati, temveč bodo pričeli plačevati v obrokih čez pet let.

Za to naselbino je vlada določila 128,000 akrov zemlje in vsak farmer bo dobil 40 akrov.

ANGLEŠKA IN FRANCOŠKA VLADA STA RAZOČARALI BOLJŠEVIKE

MOSKVA, Sovjetska unija, 8. aprila. — V Moskvi je zavladal precejšen pesimizem glede izida konference treh velesil, ki se bo vršila v Stresi. To razpoloženje se zrcali v članku Karla Radeka, ki so ga včeraj objavila "Izvestja".

NOVI NEMIRI V INDOKINI

Francoska uprava mora vojaško nastopati proti Mojem. — V spopadih je bilo ubitih deset Francozov.

Saigon, Indokina, 8. aprila. Tujska legija, ki mora tudi v tem delu francoske kolonijalne države skrbeti za mir in varnost, stoji zopet pred težko nalogo: Črni Moji, ki so potomci plemen, ki so pred mnogimi generacijami prišli z malajskega polotoka v džungle, ki si polne slonov, tigrov in bivolov, si že večkrat napadli vojaške postojanke in je bilo ubitih deset Francozov, mnogo več pa jih je bilo ranjenih. Vsled tega je kolonijalna uprava sklenila, da pošlje proti upornim rodovom kazensko ekspedicijo.

Z ozirom na neukrotljivo divjost Mojev, ki se še vedno bojujejo z zastrupljenimi suličami in ki rajši pomorijo svoje ranjence, kot pa bi prišli v roke belih ljudi, pomeni to podjetje mnogo več kot pa samo navadni vojaški izprehod.

Zato nastopajo francoske oblasti tudi zelo previdno. Svoje prednje postojanke so ojačili in jih zvezale z brzobjavom in telefonom z osrednjo vojaško postojanko, da more na zahtevo takoj poslati pomoč.

AMERIŠKI KONZUL UMRL

Gibraltar, 8. aprila. — Po več mesecih trajajoči bolezní je umrl tukaj v starosti 34 let ameriški konzul Charles E. Allen.

SOVJETI HOČEJO POVEČATI PRODUKCIJO ZLATA

Moskva, Sovjetska unija, 8. aprila. — Ker ni zadovoljna z drugim mestom, ki ga zavzema v svetovni produkciji, bo sovjetska unija povečala produkcijo težkih kovin. Tozadevno izjavo je podal predsednik Mihael Kalinin. Za obrambo dežele je zlato največjega pomena, kajti z zlatom si je mogoče nabaviti vse potrebščine.

Naročite se na GLAS NARODA, največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

— Sovjetska unija ne more biti vezana od nobene odločitve, ki bo uveljavljena v Stresi, kajti Sovjetska unija pri pogajanjih ne bo zastopana — pravi Radek.

Angleški krogi pravijo, da je ta izjava v direktnem nasprotju z ugotovitvijo, ki je bilo izdano po Edenovem obisku v Moskvi.

— Poročila o bodoči konferenci — nadaljuje Radek — dnevno potrjujejo, da moramo računati z neugodnimi možnostmi.

— Ako bodo velesile opustile idejo vzhodnega Locarna, bo Sovjetska unija sama uveljavila ta pakt. Poročila o stališču velesil glede vzhodnega pakta so izzvala pri nas veliko presenečenje.

— Diplomati, ki sestavljajo novi varnostni načrt, nameravajo pokopati vzhodni pakt pod dolgotrajnimi in brezuspešnimi mednarodnimi pogajanjí. Varnostni pakt ne bo udeležen splošnega odobrenja oziroma sprejema.

— V skoro vsakem varnostnem paktu je določba, da mora Liga narodov dognati, katero državo je treba smatrati za "napadalko", da potem nastopijo vse druge države proti nji. Pomisliti pa moramo, da bombnih letal ne prevažajo volí iz kraja v kraj. Predno bo Liga kaj odločila, zamore napadalec povzročiti ogromno škodo.

— Sovjetska unija je močna in se lahko brani. Rusija ni edina vzhodno-evropska država; ki se čuti ogroženo, manjše države pa nimajo dovolj sredstev, da bi se pravočasno oborožile proti napadalcem.

— Vse te ogrožene vzhodno-evropske države imajo pa skupne interese. Niti na misel jim ne pride, da bi uganjale kako skrito politiko, ampak bodo, če se bodo varnostna pogajanja izjalovila, same vzele inicijativo ter sklenile vzhodno-evropski varnostni pakt z vojaškimi garancijami.

AMERIKA NE BO IMELA V STRESI OPAZOVALCA

Washington, D. C., 8. aprila. Državni tajnik Hull je rekel danes časniškim poročevalcem, da Združene države ne bodo imele na konferenci v Stresi nobenega lastnega opazovalca.

Ameriški diplomatski zastopniki v Londonu, Parizu, Rimu in Berlinu bodo pošiljali washingtonski vladi zaželjene informacije.

